

se vsako leto kake primerne bukvice za mladost izdajo, bodi si kaka večja povest ali manjše povestice, po resničnih dogodbah osnovane. Povestice, katerim se že na licu pozna, da so zgolj izmišljene, bodo sčasoma neslane. Veliko lepih dogodb bi se dalo iz zgodovine izdelati, posebno pa iz avstrijske povestnice; včasih naj se vzame predmet iz zemljopisa, ljudo- in natoroznanstva itd.

Ako pregledamo imenik društvenih udov, jih nahajamo narveč duhovnov med njimi. Naj bi se zategavoljo posebno tudi gledalo na izdavanje duhovskih bukev, ki so častiti duhovšini v pripomoč in vsim v podučenje. Ker se sv. pismo in pridige že na Krajskem izdajajo, naj se izberajo duhovske bukve, ki imajo kak drug predmet iz cerkvenega slovstva.

Tudi za kmetiške ljudi bi bilo včasih kaj poskerbeti s kakimi podučnimi bukvicami. Ne more se tajiti, da doslej odrasčeni kmetiški ljudje bukev, ki samo koristne nauke obsegajo, sploh le malo beró. Zategavoljo naj bi se jim posebno take bukve v roke dajale, v katerih se različni poduki v mikavne povesti vpleteni nahajajo.

To so kratkoma naše želje, pa še ene ne moremo zamolčati, ker vémo, da je skorej splošna, namreč, da bi se naš ljubljenski časopis „Priatelj“ od društva ločil in posebej izdajal. Ne dvomimo, da mu bo obilno število naročnikov v pomoč priteklo. Ne samo društvu, ampak tudi „Prijetlu“ bi utegnulo tako sčasom boljše kazati.

To so v imenu mnogih odkritoserčne besede domoljuba, ki je vès vnet za povzdigo in razcvet našega društva.

Kratkočasno berilo.

Huda baba.

Národna serbska pravlica *).

Nekega dne se podá mož s svojo ženo na pot, in ko prideta memo senožeti, ki je bila ravno pokošena, reče mož: „Žena, lej, kako čedno je ta senožet pokošena.“ Žena pa pravi: „Kaj si slep, da ne vidiš, da ni pokošena, ampak ostrižena?“ Na to ji mož zaverne: „Žena, kdaj si pač slišala, da travnike strižejo? Kaj ne vidiš, kako je kosa semtertje švigala?“ Žena pa le upije, da je senožet ostrižena, tako dolgo, da se do terdnega spreta in da jo mož prav zlo nabunka. Žena se še bolj stogotí in kakor da bi mu hotla norce kazati, roko vzdigne in v eno mer z dvema perstoma dela, kakor da bi strigla, in upije: „ostrižena, ostrižena, ostrižena je.“ V tem prepiru gresta naprej, in ker žena možu s perstoma le škarje pred nos kaže in neprenehoma „ostrižena je, ostrižena“ nad-nj klepeče — pumf! telebi v jamo, ktere pred sabo ni vidila, ker je le na moža in njene škarje gledala. Mož pa se nič ne zmeni zato, in rekoč: „prav se ti je zgodilo, klepetulja!“ gré svojo pot naprej in še v jamo ne pogleda ne.

Čez ene dni mu je pa vendar žal bilo za njo; se tedaj napravi in gré k luknji gledat, da bi jo vèn potegnil, če je še živa. „Morebiti se bo zdaj poboljšala“ — pravi — vzame verv in gré k jami; spustí verv v globočino in kliče, naj se je prime, da jo gori potegne. Res čuti, da visí velika teža na vervi, al ko privleče verv gori, kako se prestraši, ko vidi, da namest žene njegove se je deržal verví — vrag, ki je bil po eni strani bel kot ovca, po drugi pa črn kakor je peklenšek. Mož vès plašen hoče verv izpustiti, al vrag vpije: „Derži, derži, in bodi milosten; umori me, če me ne moreš živega terpeti, le iz te jame me reši.“ Mož pa se je usmilil vruga in ga otél iz jame. —

Vrag vpraša zdaj moža, koga je v ti luknji iskal, da je verv doli spustil in tako njega rešil. Ko mu mož pové, kaj se je pred nekimi dnevi z njegovo ženo zgodilo in da reve vendar ni hotel pustiti, da bi v globočini poginila, se

vrag zavzame in reče: „Bratec, kaj ta baba je tvoja žena in ti zamoreš ž njo živeti? in si jo hotel še rešiti iz brezdna? Čuj! tudi jez sem pred nekimi dnevi v to jamo padel; iz začetka mi je hudo djalo bivati v ti globočini, čez ene dni sem se pa vendar navadil, saj vès, da se človek marsikaj navadi, kako bi se vrag ne, — al kar je ta zlodjeva baba k meni prišla, mi ni bilo več obstatí; v kot, da sem se komaj ganiti mogel, me je stisnila, in poglej le! kakošen sem na ti strani, na kateri se me je deržala — vsa bleda je od same nje hudobije. Pusti jo doli, če veruješ na Boga; jez pa te hočem zato, da si me rešil, srečnega storiti.“ In to rekši, odterga vrag zeliše iz tal, ga podá možu in pravi: „Vzemi to zeliše in ga spravi; jez pa bom šel in hčer nekega kralja obsedel; iz vse dežele bojo prišli zdravitelji, duhovni in menihi na pomoč, da bi jo ozdravili in mene iz nje pregnali, jez pa je ne bom pred zapustil, dokler ti ne prideš. Ti pa reci, da si zdravnik in jo prideš ozdravit, da jo češ le s tem zelišem pokaditi in rešiti peklenške obsede. Na to ti bo kralj svojo hčer za ženo dal in ti boš ž njim kraljeval.“

Mož vzame zeliše, ga spravi v svojo torbico in se posloví od svojega prijatla — vruga.

(Konec sledí.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Limbuša na Štajarskem. * 28. dan p. m. je bila tukaj spet slovesna delitev daríl pridnim in poštenim vincarjem iz vinskih goríc, kateri naj manj 10 let enega gospodarja služijo. Bil je prav prazničen dan. Tudi svetli nadvojvoda Joan so počastili s svojo nazočnostjo to slovesnost.

Iz Varaždina na Horvaškem. * Ni vse eno sedanjí čas, ako je kako mesto poleg železnice ali ne. Varaždinci se tedaj na vso moč potegujejo, da pri kanižo-marburški železnici ne ostanejo na strani in so sklenili poslati deputacijo na Dunaj s prošnjo, naj sl. ministerstvo ne dovoli, da bi se železnica po mislih delničnega društva (akcionarjev) v Kaniži peljala unkraj Drave za Čakovcem memo Ormoža na Ptuj in odtod v Marburg, ampak da naj se napravi iz Kaniže memo Kotoribe, Preloga, Varaždina na Zavrežje in Ankenstein v Marburg. — Zagrebške „Gosp. Nov.“ dokazujejo v enem svojih poslednjih listov, da vsak, kdor ne misli pristransko, mora poterdati to pot železnice.

Iz Ljubljane. V pondeljk popoldne ob štirih so se pripeljali presvetli cesar spet iz Tersta nazaj v Ljubljano, kjer so se, sprejeti na kolodvoru železnice od civilnih in vojaških oblastoj in milostljivega gosp. knezoškofa pod veselimi živijo-klici obilne množice ljudstva, le toliko mudili, da so kosili; čez pičlo uro so se spet podali po železnici na Dunaj. S polajšanim sercom so šli nazaj domú, ker so zapustili Svojega bolnega brata nadvojvoda Ferdinanda Maksa v Terstu na naj bolji poti k zdravju.

Novičar iz raznih krajev.

Sliši se, da posebno na tiste cesarske zemljiša na Ogerskem, ktere so bile unidan dunajski banki v last dane, se bojo povabili iz domačih, pa tudi iz ptujih dežel naselniki za boljše obdelovanje zlo zapušene zemlje. — „Če je žena pred 6 mesci po sklenjenem zakonu otroka rodila, ni zadosti, da bi se mu mogle pravice zakonskega rodú odreči, če mož pri kerstu le izreče, da on ni oče tega otroka ali če se po tem izreku otrok v kerstne bukve kot nezakonsk otrok zapiše, ampak treba je, da mož očestvo v postavnem času spodbije“, — tako se glasi sodniška rabsodba o nekem novejšem primerljeji. — Pri dopisovanji po telegrafu se smé v avstrijsko-nemških zaveznih deželah tistim 25 besedam, za ktere je naj nižja tarifa postavljena, od 10. dneva t. m. še 5 besed dostaviti brez

*) Po Vuku Stef. Kar.

povišanja tarifnega plačila. — Slabo je naletel te dni neki dohtar-skaza K. na Dunaji, ki je poslal dohtarskemu odboru kuglice (Pillen) in cel kup sprich, da skoz 20 let je že ozdravil 800 za kolero, drisko, legarom itd. bolnih ljudi; dohtarski odbor je preiskal kugljice in moža potem zatožil sodni kot mazača. — Gorčakov piše od 7. t. m. iz Krima, da sovražnik ni dosihmal nič novega počel, in da večidel vojnih ladij se je združilo v zavetji pred zalivom K.amiškim. — Časnik „Nord“ piše, da car Aleksander ne bo šel, kakor se je mislilo, v Varšavo, ampak da pride 17. t. m. v Petrograd nazaj. — Kako zlo se pripravlja Rusija za vojsko, poterjuje poseben ukaz, ki veléva, da se imajo v unidan predpisanem rekrutiranji iz vsih verst starosti od leta 18. do 36. novinci nabirati. Kar se po tem takem od mirú govori, spada le v kolo živih želj, ki se od mnogih strani res čedalje očitniše glasijo, ali pa v trombo

dnarničarjev, ki potrebujejo za svoje špekulacije zdaj vojne burje, zdaj pa tihega cefira. Ko je te dni minister Palmerston bil pri veliki pojedini londonskega župana, je na napito zdravico med drugim odgovoril, da je angležka vlada sklenila ne pred nehati od vojske, dokler ne bo takošnega mirú doseгла, kakoršnega ima pravico terjati. — Sami angležki časniki tožijo, da njih armada v Krimu tako pijančva, da je groza. — Nova postava na Ruskem vpe-ljuje pri nižjih vradnikih spet národno uniformo (kaftan), ktero je začel car Peter I. odpravljati; tudi na vseučilišču v Gurjevu (Dorpat) je novi minister nauka Norov namesto nemškega jezika vpeljal rusovskega. — Katoliška cerkev na Rusovskem je zgubila svojega višjega škofa (metropolita) Ig. Holovinskega, ki je nedavno v Petrogradu umerl. — Kralj sardinski pride 23. t. m. v Pariz; že dolgo mu pripravljajo v cesarskem poslopji stanovanje.

Náglica se rada kazni.

(Dalje.)

22. Pustiva to. Ne daj Bog, da o Hemi
Bi takega le kol'kaj mogel reči.
Le toliko sem hotel reči s temi,
Da naše dni brez straha se opeči
Ni teže na kaj takega nateči,
Ker to je sad, ki nudi ga omika,
Ki branijo naj jo poštenja meči
Od nas stran, ker se silno že primika
Kužec pošteni rod slovenskega jezika.

23. Kot rože, ki na vertu so vsajene,
Vesele so in lepe rasti krasne,
Kjer ti vertnar ne opusti nobene
Skerbí za nje in dela kar jim hasne,
Ko solnca svit prižiga se in gasne,
Priliva marno jim in vlogo dela,
Da reši rasti v suši jih počasne,
Tako za sina Hema je skerbéla,
Da lepa zdrava sta mladenča razcvetela.

24. In taki sini staršem so veselje,
Da imajo jih bolj kot sebe radi,
In spolnijo jim vse mogoče želje,
Ker vidijo, da v svoji sladki nadi
Ne motijo se, da se njih kri mladí
In da živeli bodo še v sinovih,
Ko bodo počivali v zemlje hladi
Po zemskega življenja negotovih
Pa vender sladkih le preberž minočih dnovih.

25. Napravila je Hema gostovanje,
Da sina mlajega za god vezuje,
In o godéh godí se vse po smanje.
Ker kakor praznik god se posvečuje,
Le da se med domačimi praznuje,
Le zlahto in prijatle vabijo,
In o godéh se le veselje čuje,
Tu radovati se ne zábijo,
Vesele volje z žalostjo ne hábijo.

26. Da bilo je veselo tukaj tudi.
Si misli vsak in praviti ni treba;
Al da ne preveselo se ne čudi,
Ker, kar preveč je, nima blagra z neba,
Vpijani vino, če preveč ga sreba;
Al židane so vsi vsi bili volje,
Ker rezali so od veselja hleba
Kosove zmerne, ki po njih ne kolje,
Ker zmernost je veselja plodonosno polje.

27. Do tme se vezovati, menim, dost je.
Ko mraku solnce bližalo je dan,
Odhajali so, ki prišli so v gostje,
In ko je solnčni tek bil dokončan,
So že razšli se vsak na svojo stran;
Samo naj bližnji delj se prideržijo.

In kdor nam bolj je kakor drugi vdan;
Težko naj prvi ti se odpustijo,
Navadno se naj zadnji vsedajo v kočijo.

28. Ki naj na zadnje s Hemo se poslavlja
Je Konigonda, sestra blage Heme,
In mož nje Manhart, ki se ž njo odpravlja.
Na vratu slonite si sestri neme,
Poslednje še dajete si objeme,
Poljubljate se dolgo brez besede.
Ločitev ljubih duš je plodno seme,
Ki, kakor pade v solznovlažne grede,
Požene kal, ki mraz je streti nima vede.

29. In konca ni in kraja ne objema,
Čez dolgo spet začnejo govoriti,
Zdaj svaku tako beseduje Hema: —
Al daj, dovoli, gost mi prečastiti!
Da naj se vsakdo sam smé posloviti,
Da si v teatru misliti se trudi.
„Kdo so, ki slišal bom jih govoriti?“
Hemo poznaš in sina njena tudi
In tretji je — al zdaj pazljivost raj' obudi!

Hema.

Velika, lepa hvala, blagi svak,
Da ste počastili me dans ta dan
In prišli ste obhajati god sinú.

Manhart.

Gospá, sorodnica vi blaga moja,
Ne vam, le meni se spodobi hvala,
Da vém jo vam za to veselje tako,
Ki vžival danes sem ga v družbi vaši.
Vaš sin, sinova vaša vredna sta
Očeta svojega in matere.

Hema.

In tebi Konigonda, blaga sestra,
Priserčna bodi hvala, da si prišla
In s svojo vpričnostjo povišala
Veselje dné današnjega, — le škoda
Da delj pri nas ostati ne utegneš.

Konigonda.

Ne morem kakor rada, ljuba sestra,
Ker sil'jo z možem me domú opravki,
In lepa hvala za današnjo rádnost,
Le škoda, da je bil tvoj mož od doma,
Da bilo ni veselje prav popolno.

Hema.

Gotovo, sestra, bil bi on med nami,
Če mogel bi ne bil oddaljen biti,
Ker sina rad ima.

Manhart.

To je resnica,
On blag je kakor žena, dober mož
In dober oče, in sinova dobra,

In blagor hiši, kjer je vse tak dobro.
Na Konigondin god se snidemo
Pri nas; vi pridete gospá?

Hema.

Gotovo!
Če me dotlej ohrani živo Bog.

Manhart.

In z vami pride blagi mož?

Hema.

Gotovo!
Če živ in zdrav bo in utegne.

Manhart.

In Vilko vi, in Hartvig tudi vi?

Vilko.

Gotovo! če bom živ in zdrav in bo
To vseč očetu ino materi.

Hartvig.

In jaz ponavljam bratove besede.

Manhart.

In vi, častiti mož bogaboječi,
Pobožni brat soproge moje ljube
In matere teh dveh mladenčev verlih,
Vi tudi pridete?

Jerman.

Po Božji volji!

Manhart.

Tedaj pa zdravi! Z Bogom.

Vsi.

Z Bogom, z Bogom.

Jerman.

Da, z Bogom! Pax vobiscum ubicunque.

Vilko in Hartvig.

In midva greva spremit ju en čas.

(Manhart, Konigonda, Vilko in

Hartvig odidejo.)

(Dalje sledí.)

Ena uganjka zastavice v 89. list.

1	6	11	16
8	3	14	9
12	10	7	5
13	15	2	4

So pa mnogoverstne, kakor smo jih od več strani prejeli.